

Historia Ecclesiastica

Ročník XIII.

2022

č. 2

Z obsahu

RELIGIÖSE KONTINUITÄT UND KONFESSIONALITÄT IN JOHANNES PAPPUS' EPITOME

Religious continuity and confessionality in the Epitome of Johannes Pappus

PAP Levente

„MASARYK TOT' PROGRAM CIRKVE ČESKOSLOVENSKÉ!“

ANMERKUNGEN ZUR TSCHECHOSLOWAKISCHEN HUSSITISCHEN KIRCHE

Programme of the Masaryk's Czechoslovak Church. Notes on the Czechoslovak Hussite Church

Karl W. SCHWARZ

PRÍNOS BLAHOŠLAVENÉHO BISKUPA PAVLA PETRA GOJDIČA OSBM V OBRANE CIRKEVNÉHO ŠKOLSTVA

The contribution of the blessed bishop Pavel Peter Gajdič OSBM in the defense of church education

Peter ŠTURÁK

VYDAVATELSTVO
PREŠOVSKÉJ
UNIVERZITY

HISTORIA ECCLESIASTICA

Časopis pre dejiny cirkví a náboženstiev v Strednej Európe
Journal on the history of Central European churches and religions
Zeitschrift für die Geschichte der Kirchen und der Religionen in Mitteleuropa
Közép-európai egyház- és vallástörténeti folyóirat
Czasopismo Historii Kościoła i Religii w Europie Środkowej

Ročník XIII.

2022

číslo 2

Redakčná rada:

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. (*predseda*)

Mons. Dr. h. c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD.; Doc. PhDr. Miloslava Bodnárová, CSc.; Prof. Dr. Buzogány Dezső; Dr. Czenthe Miklós; Prof. Dr. Dienes Dénes; Doc. PhDr. Martin Javor, PhD.; Mons. Prof. ThDr. Viliam Judák, PhD.; PhDr. Eva Kowalská, DrSc.; prof. ThDr. Jan Blahoslav Lášek; Prof. RNDr. René Matlovič, PhD.; Dr. Pálfi József; Prof. Dr. Papp Klára, PhD.; doc. Mgr. Annamária Kónyová, PhD.; Prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.; Univ. Prof. Dr. Dr.h.c. Dr. Karl Schwarz; Prof. Dr. Waclaw Wierzbieniec; doc. Dr. Piuski Levente; doc. Dr. Władysław Tabasz; Prof. Dr. Lukács Olga, PhD.; Doc. Dr. Ugrai János

Redakcia:

doc. PhDr. Martin Javor, PhD. (hlavný redaktor)

doc. PhDr. Jaroslav Coranič, PhD.; doc. Mgr. Annamária Kónyová, PhD.

doc. PaedDr. Patrik Derfiňák, PhD.; Mgr. Monika Bizoňová, PhD.; Marek Sedlák

Preklad rezumé:

Ústav jazykových kompetencií CCKV PU a autori

Jazyková úprava:

Mgr. Lucia Šteflová, PhD.; Mgr. Klaudia Sokolová

Vydáva:

Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu
Prešovskej univerzity v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity
17. novembra 15, 080 01 Prešov, IČO 17 070 775

Dátum vydania:

december 2022

Tlač:

Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu

Evid. číslo: EV 4273/11

ISSN 1338-4341

Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj, pre projekt: Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu, kód projektu ITMS:26220120057, spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

Časopis je registrovaný v textovej databáze ADT (Arcanum Digitalis Tudománytár)

Časopis je registrovaný v databáze ERIH plus (European reference index for the humanities and social sciences)

Časopis je registrovaný v databáze EBSCO

Časopis je registrovaný v databáze SCOPUS

Obsah – Content – Inhalt – Tartalom – Spis treści

Štúdie – Articles – Studien – Tanulmányok – Artykuły	3
UNG, BÉREG, UGOCSA ÉS MÁRAMAROS VÁRMEGYÉK VALLÁSI, ETNIKAI ÉS DEMOGRÁFIAI ÖSSZETÉTELE AZ 1332–1337-ES PÁPAI TIZEDJEGYZÉK ALAPJÁN.....	3
<i>Religious, ethnic and demographic composition of the counties Ung, Bereg, Ugocsa and Máramaros based on the papal tithes inventory of 1332 – 1337</i> MIHÓK Richárd	
RELIGIÖSE KONTINUITÄT UND KONFESSIONALITÄT IN JOHANNES PAPPUS' EPITOME.....	18
<i>Religious continuity and confessionality in the Epitome of Johannes Pappus</i> PAP Levente	
EPIDÉMIE V DOKUMENTOCH REFORMOVANEJ CIRKVI	33
<i>Epidemics in the Documents of Reformed church</i> Annamária KÖNYOVÁ	
PROTESTANTISCHE PFARRER, LEHRER, SCHULMEISTER – DIE STRUKTURELLEN VORAUSSETZUNGEN FÜR DIE TRENNUNG IN DER ERSTEN HÄLFTE DES 19. JAHRHUNDERTS IN UNGARN	42
<i>Protestant pastors, teachers and mentors – structural preconditions of the division in the first half of the 19th century in the Kingdom of Hungary</i> UGRAI János	
ŽIDIA V STROPKOVE DO ROKU 1918	63
<i>Jews in Stropkov until 1918</i> Peter KÓNYA	
DOKUMENTY ŠTÁTNEHO ARCHÍVU ZAKARPATSKEJ OBLASTI O POBYTE SESTIER RÁDU SV. BAZILA VEĽKÉHO V PREŠOVskej GRÉCKOKATOLICKEJ EPARCHII	76
<i>Documents of the State Archives of Zakarpattia region on the settlement of sisters of the Order of St. Basil the Great in the Presov Greek Catholic Diocese</i> Igor LICHTÉJ	
„MASARYK TOT“ PROGRAM CIRKVE ČESKOSLOVENSKEJ“ ANMERKUNGEN ZUR TSCHOSLOWAKISCHEN HUSSITISCHEN KIRCHE.....	93
<i>Programme of the Masaryk's Czechoslovak Church. Notes on the Czechoslovak Hussite Church</i> Karl W. SCHWARZ	
PRÍNOS BLAHOŠLAVENÉHO BISKUPA PAVLA PETRA GOJDIČA OSBM V OBRANE CIRKEVNÉHO ŠKOLSTVA.....	105
<i>The contribution of the blessed bishop Pavel Peter Gojdič OSBM in the defense of church education</i> Peter ŠTURÁK	
KATOLÍCKA CIRKEV V MAĎARSKU PO ROKU 1945	114
<i>The Roman Catholic Church in Hungary after the year 1945</i> SOMORJAI Ádám OSB	
SZLOVÁKIA LAKOSSÁGÁNAK FELEKEZETI ÖSSZETÉTELE AZ 1950. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS KÖZSÉGSOROS ADATAI ALAPJÁN.....	141
<i>Religious composition of the population of Slovakia based on 1950 census records by municipality</i> GYURGYÁK László	
DYSKURS SYSTEMÓW SPOŁECZNYCH NAD KATOLICKĄ NAUKĄ SPOŁECZNĄ W POLSCE W DOBIE PRZEMIAN USTROJOWYCH XX WIEKU	163
<i>Social systems discourse on Catholic social teaching in Poland in the era of political transformation of the 20th century</i> Tadeusz BĄK – Kamil KARDIS	

**DOKUMENTY ŠTÁTNEHO ARCHÍVU ZAKARPATSKEJ
OBLASTI O POBYTE SESTIER RÁDU SV. BAZILA
VELKÉHO V PREŠOVSKÉJ GRÉCKOKATOLICKEJ
EPARCHII**

Igor LICHTĚJ

Documents of the State Archives of Zakarpattia region on the settlement of sisters of the Order of St. Basil the Great in the Presov Greek Catholic Diocese

The publication contains a selection of documents of the State Archives of Zakarpattia region on the deployment of activities in the Presov Greek Catholic Diocese of Sisters of the Order of St. Basil the Great. The documents cover the period from 1922 to 1935. These are the information of the Zhupa Governor of Sharish Zhupa to the Ministry of Foreign Affairs in Prague, the answers of the Zhupa Governor of Koshice and the Apostolic Administrator of the Preshov Greek Catholic Diocese Dionysius Nyaryadi to the management of the Ministry of School Education and Public Education in Bratislava, about the report of the police commissariat in Preshov to the administration of Koshice Zhupa and some other materials. These documents provide a brief history of the functioning of the Order of St. Basil the Great in Eastern Slovakia, the position of officials regarding the settlement of the Basilian sisters in Preshov is substantiated, their activity in that city is mentioned and the personal composition of the nuns in the period from 1922 to 1925 and in 1935 is given. Although the presented documents of the State Archives of Zakarpattia region do not allow reproduction of the whole process of establishing the Sisters of the Order of Basil the Great in the Greek Catholic Diocese of Preshov, they shed light on some aspects of their difficult path to ascetic work in this diocese.

Keywords: *Sisters of the Order of St. Basil the Great, Preshov, Preshov Greek Catholic Diocese, Podkarpatska Rus, Užhorod, State Archives of Zakarpattia region, Bishop Dionysius Nyaryadi, Vicar Mykola Rusnak.*

V lete roku 2022 sa oslavuje 100-ročné jubileum činnosti sestier Rádu sv. Bazila Veľkého na pôde Prešovskej gréckokatolíckej eparchie (dnes – archieparchie). Ale cesta k ich usídleniu sa na východnom Slovensku, tak ako aj na Zakarpatsku, nebola ľahká.

Otázka zriadenia príbytku sestriech baziliánok na území Podkarpatskej Rusi sa nastolila v jeseni roku 1921. Práve vtedy sa aktivizovali rokovania medzi kláštrom sestier RSBV (Rádu sv. Bazila Veľkého) v Stanislavove (dnes – Ivano-Frankivsk) a duchovnými a svetskými osobami v Užhorode, ktorí mali priaznivý postoj k ideí rozšíriť ich činnosť na Podkarpatskú Rus. Oficiálne pozvanie pre sestry baziliánky podpísal 10. októbra 1921 kanonik Mukačevskej gréckokatolíckej eparchie o. Petro Hebej.¹ Predstavená kláštora v Stanislavove, matka opátka Antónia

¹ BABOTOVÁ, L. Príchod sestier Rádu sv. Bazila Veľkého do ČSR v medzivojnovom období. In *Migrácia obyvateľov východnej Európy na územie Slovenska a Čiech (prvá polovica 20. storočia)*. Lubica Harbuľova (ed.). Prešov, 2009, s. 171.

Agneta Cenkner, súhlasila vyslať do Užhorodu dve sestry, aby zistili situáciu na mieste. Táto informácia bola oznámená na zasadnutí biskupského Konzistória v Užhorode dňa 29. októbra 1921, ktoré hneď vtedy schválilo rozhodnutie o zriadení komisie pre vypracovanie podmienok ohľadom ubytovania sestier baziliánok na Podkarpatskej Rusi. Predsedom komisie sa stal kanonik o. Július Stankaj a jej členmi sa stali o. Július Meleš, o. Augustín Vološin, o. Joakim Choma a o. Vasyľ Takač, ktorý bol v roku 1924 zvolený za biskupa pre Rusínov-gréckokatolíkov v USA.²

Sestrami baziliánkami, na ktoré čakala cesta do Užhorodu, boli Magdaléna Mária Humeňuk a Irena Sofia Oleksiuk. Po tom, ako dosť rýchlo dostali cestovné pasy (vtedy bol Stanislavov súčasťou Poľska), 25. novembra 1921, v deň sv. Josafata, mníšky vycestovali do Užhorodu.³ Nemáme svedectvá o tom, akým presne spôsobom sa dostávali do Užhorodu, keďže priame železničné spojenie medzi Poľskom a Československom vtedy neexistovalo. Ale zo spoľahlivých zdrojov je známe, že 30. novembra 1921 sestry baziliánky už boli v Užhorode, pretože v tento deň mukačevský biskup Antonín Papp poslal do opátstva mesta Stanislavov správu o tom, že Magdaléna Mária Humeňuk a Irena Sofia Oleksiuk prišli do Užhorodu a uskutočnili úspešné rokovania s kompetentnými osobami ohľadom rozšírenia Rádu sestier sv. Bazila Veľkého na území Podkarpatskej Rusi. Vladyka taktiež informoval, že biskupské Konzistórium jednohlasne schválilo rozhodnutie ubytovať tu sestry baziliánky. Pritom sa od mníšok žiadalo, aby: 1) sa prispôbili miestnemu nárečiu; 2) písali podľa pravopisu, ktorý sa vtedy používal v kraji a 3) nezaoberali sa politickými otázkami.⁴

V Užhorode našli Magdaléna Mária Humeňuk a Irena Sofia Oleksiuk podporu v osobe o. Vasyľa Takača, a taktiež o. Augustína Vološina a jeho rodiny. Z iniciatívy A.Vološina padlo rozhodnutie poveriť mníšky detským domovom (sirotincom), ktorý bol vo vlastníctve cirkevných učiteľov (učiteľov cirkevného spevu). Vychovali sa tu deti, ktoré ostali sirotami po smrti svojich rodičov – učiteľov. Avšak pustiť sa do toho sestry vtedy nemohli, pretože v budove detského domova, ktorá sa nachádzala na vtedajšej Rákócziho ulici (dnes – ulica A.Vološina) číslo 36, bolo rozmiestnené vojenské velenie posádky. Vyzeralo to tak, že baziliánkam poskytli možnosti práce na Podkarpatskej Rusi, ale nevytvorili patričné podmienky pre ich realizáciu. Ale Magdaléna Mária Humeňuk a Irena Sofia Oleksiuk neupadali do zúfalstva. Z povolenia svojho duchovného vedenia odišli do Stanislavova s tým, aby sa v polovici januára 1922 zasa vrátili do Užhorodu a, pravdepodobne,

² Štátny archív Zakarpatskej oblasti (Deržavnyj archív Zakarpatskoji oblasti, ďalej DAZO), f. 151, op. 7, spr. 745, ark. 7.

³ *Korotka istorija osnovan'a monastyriv C. C. Vasylijanok na Pidkarpat'u Česko-slovac. Republici*, s. 1 – 2. Rukopis sa uchováva v kláštore sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešove. Autor vyjadruje vďačnosť PhDr. Valérii Juričkovej, PhD a provinciálnej predstavenej sr. Daniele Štefanovej, ISBN za možnosť využiť túto prácu.

⁴ DAZO, f. 151, op. 7, spr. 745, ark. 6; *Korotka istorija osnovan'a monastyriv C. C. Vasylijanok na Pidkarpat'u Česko-slovac. Republici*, s. 2 – 3; CJORoch, Salomija. *Pohl'ad na istoriju ta vychovnu dijaj'nist' monachyn' vasylijanok*. Druhe vydann'a. Rym, 1964, s. 209.

priviezli so sebou ešte niekoľko mníšok. Navyše, vedenie eparchie dúfalo, že počas neprítomnosti sestier vojaci zanechajú budovu detského domova.⁵

Krátko na to bol proces zriadenia ženského baziliánskeho kláštora v Užhorode ukončený po právnickej stránke. Uznesenie Konzistória, upravené do podoby výpisu zo zápisnice zo dňa 30. novembra 1921, prostredníctvom o. A. Vološina, bolo odovzdané vedúcemu Školského odboru Jozefovi Pešekovi. Školský odbor patril do štruktúry Civilnej správy, zriadenej na jeseň 1919 pre administratívnu správu Podkarpatskej Rusi. Špeciálna inštitúcia pre cirkevné záležitosti v kraji neexistovala a otázkami kultu sa zaoberal práve Školský odbor. V tomto dokumente bolo konštatované, že biskupské Konzistórium zakladá na území Mukačevskej eparchie Rád sestier sv. Bazila Veľkého. Prvou predstavenou bola vymenovaná sestra Magdaléna Mária Humeňuk a za jej zástupkyňu – Irena Sofia Oleksiuk.⁶ Výpis zo zápisnice bol zaevidovaný v Školskom odbore 31. decembra 1921 a v ten istý deň J. Pešek reagoval na toto rozhodnutie vydaním nariadenia č. 21/142, v ktorom bolo zaznamenané, že si zobral na vedomie zriadenie v Užhorode kláštora sestier baziliánok Mukačevskej eparchie a vyhlasuje ho za právnickú osobu.⁷ Práve 31. december 1921 treba považovať za dátum založenia kláštora (mníšskeho príbytku) sestier Rádu sv. Bazila Veľkého na Zakarpatsku.

Neskôr prišlo na Podkarpatskú Rus už 5 sestier baziliánok. Okrem Magdalény Márie Humeňuk a Ireny Sofii Oleksiuk, sa vydali na cestu do Užhorodu Vasylija Olena Hlibovycka, Markijana Mária Matijas a matka predstavená Agneta Antónia Cenker, ktorá sa kvôli tomu vzdala funkcie predstavenej kláštora v Stanislavove. Všetky sa vydali na cestu do nášho kraja zrejme 19. marca roku 1922. V prameňoch sa zaznamenáva, že ich cesta trvala 5 dní a bola plná otrasov a nebezpečenstva. Najprv sa sestry vlakom dostali zo Stanislavova do prihraničnej stanice Lavočne. Potom sa museli predierať cez vojnu poškodený a zamrznutý tunel dĺžkou 2 km. Tento príchod trval 15 hodín. Pravda, sestrám pomáhali robotníci, ktorí tam pracovali. Keď sa sestry dostali z tunela von, ocitli sa v dedine Skotarske (to už bolo územie Československa). Avšak colnica a colná kontrola sa nachádzali v Nižnich Vereckách (Nyžnich Vorotach), ktoré boli vzdialené 18 km od Skotarského. Napriek tomu, že na colnicu sestry dorazili krátko pred polnocou, československí colníci im dovolili ostať do rána v kancelárii. Ďalší deň sa sestry dostali na voze do Volovca, tam už nastúpili na vlak a 23. marca 1922 prišli do Užhorodu.⁸

V čase príchodu baziliánok, vojenské velenie posádky aj naďalej ostávalo v budove detského domova (sirotinca) na Rákócziho ulici č. 36. Zdalo sa však, že sa východisko predsa len našlo. Stará vdova Anna Pohaňová (nar. 1844, rodné priezvisko Županat) sa rozhodla darovať sestrám Rádu sv. Bazila Veľkého svoj maje-

⁵ *Korotka istorija osnovan'a monastyriv C. C. Vasylijanok na Pidkarpat'u Česko-slovac. Republici*, s. 2 – 3; CJOROCH, S. *Pohl'ad na istoriju ta vychovnu dij'al'nist' monachyn' vasylijanok*. Druhe vydann'a. Rym, 1964, s. 209 – 210.

⁶ DAZO, f. 28, op. 9, spr. 55, ark. 1 – 2.

⁷ DAZO, f. 28, op. 9, spr. 55, ark. 3 opačná strana.

⁸ DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 65 – 66; BABOTOVÁ, L. *Príchod sestier Rádu sv. Bazila Veľkého do ČSR v medzivojnovom období*, s. 172.

tok, ktorý sa nachádzal na Mynajskej ulici, ak sa pustia do výchovy chudobných, opustených detí – sirôt. Zmluva o tom bola podpísaná koncom marca roku 1922. Samotný majetok mal pomerne veľké rozmery a skladal sa z 30 morhov (1 morh – 0,57 ha) pôdy, takmer 7 morhov tvorila veľká pekná záhrada, dom na bývanie a hospodárske stavby. Ale prebrať tento majetok baziliánky vtedy nemohli, lebo švagriná A. Pohaňovej, ktorá sa starala o majetok, nechcela ustúpiť a podala žalobu na súd. Stará pani nejaký čas bývala v dome o. A. Vološina, potom v príbytku, ktorý patril eparchii. Celý ten čas sa sestry o ňu starali. Začiatkom júna 1922 Anna Pohaňová zomrela a bola pochovaná na cintoríne pri hrade, kde sa dnes nachádza múzeum ľudovej architektúry a bývania.⁹

Takže sestry baziliánky sa nemohli ubytovať ani v darovanom majetku, ani v budove detského domova, kde ešte stále sídlilo velenie posádky. Ocitli sa v zložitej situácii a boli dokonca pripravené vrátiť sa do Stanislavova. Ale práve vtedy do Užhorodu prišiel list od kapitulného vikára Prešovskej eparchie o. Mykolu Rusnaka s návrhom, aby sa baziliánky ujali tamojšieho detského domova pre dievčatá gréckokatolíckeho vierovyznania. Kvôli tomu prišiel do Užhorodu riaditeľ mešťanskej školy a učiteľského ústavu v Prešove dr. Olexander Dzijak. Matka predstavená, Magdaléna Mária Humeňuk, súhlasila s týmto návrhom, a preto o. M. Rusnak oslovil už s oficiálnou žiadosťou kapitolu Mukačevskej eparchie, aby dovolila baziliánkam sa na nejaký čas presťahovať do Prešova. Takže 2. augusta 1922 sa vydali do mesta nad Torysou.¹⁰

Detský domov v Prešove bol slávnostne otvorený v septembri roku 1922. V roku 1924 v ňom bývalo viac ako 20 dievčat. Sestry Rádu sv. Bazila Veľkého mali na starosti ich výchovu. Okrem toho, matka Agneta Antónia Cenknier učila náboženstvo v jednej z prešovských škôl.¹¹ Ako svedčia pramene, situácia sestier baziliánok v Prešove bola pomerne komplikovaná, predovšetkým preto, lebo pochádzali z Haliče, a teda miestna civilná správa sa bála, že budú ukrajinizovať mladú generáciu. Všestrannú podporu sestrám poskytovali tamojší gréckokatolícki duchovní, a zvlášť – kapitulný vikár o. Mykola Rusnak. V októbri 1922 prišiel do mesta nový vedúci Prešovskej eparchie – križevický biskup Dionýz Nyáradi, ktorý plnil svoje povinnosti ako apoštolský administrátor. Začal sa aktívne zaoberať usídlením sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešove.¹²

Čoskoro sa uskutočnili zmeny vo vedení Mukačevskej eparchie. V roku 1924 sa stal jej novým vedúcim biskup Petro Hebej. Na základe jeho prania, v sep-

⁹ DAZO, f. 151, op. 7, spr. 897, ark. 1 – 2: Vdova Pohan'ova. 1844 +1922. In: *Svoboda*. Užhorod, 8-hojunija 1922, roč. XXIII, čís. 45, s. 2 – 3; Upokojilas'a. In: *Svoboda*. Užhorod, 8-ho junija 1922, roč. XXIII, čís. 45, s. 4; *Korotka istorija osnovan'a monastyriv C. C. Vasylijanok na Pikarpat'u Česko-slovac. Republici*, s. 3 – 7.

¹⁰ *Korotka istorija osnovan'a monastyriv C. C. Vasylijanok na Pikarpat'u Česko-slovac. Republici*, s. 8; BABOTOVÁ, L. Príchod sestier Rádu sv. Bazila Veľkého do ČSR v medzivojnovom období, s. 173 – 174.

¹¹ DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 14; BABOTOVÁ, L. Príchod sestier Rádu sv. Bazila Veľkého do ČSR v medzivojnovom období, s. 174.

¹² CJOROCH, S. *Pohl'ad na istoriju ta vychovnu dijat'nist' monachyn' vasylijanok*. Druhe vydann'a. Rym, 1964, s. 217 –219; BABOTOVÁ, L. Príchod sestier Rádu sv. Bazila Veľkého do ČSR v medzivojnovom období, s. 174.

tembri tohto roku, sa tri mnišky baziliánky vrátili z Prešova do Užhorodu: matka predstavená Magdaléna Mária Humeňuk, matka Agneta Antónia Cenkner a sestra Vasylija Olena Hlibovcycká.¹³ Hneď ich zapojili do práce v detskom domove pre kňazské siroty, ktorý sa nachádzal na ul. Rákócziho. Okrem sirôt v ňom bývali aj dievčatá vo veku od 11 rokov, ktoré študovali v ženskom učiteľskom ústave. V priebehu 1924/25 školského roka sa nachádzalo v domove okolo 80 dievčat. Sestry mali na starosti kuchyňu, dohliadali na poriadok v internáte a niektoré učili v učiteľskom ústave. Podľa stavu k júnu 1929 v domove bývalo už 100 dievčat.¹⁴

V Prešove ostali m. Irena Sofia Oleksiuk a sr. Markijana Mária Matijas. Aj v Užhorode, aj v Prešove bolo veľa práce, takže predstavená kláštora v Stanislavove Makryna Pavľuk poslala do Československa ešte štyri sestry. Dve z nich ostali v Užhorode a dve išli do Prešova. Koncom júna 1925 boli v Prešove tri baziliánky z Haliče – m. Irena Sofia Oleksiuk, sr. Stefánia Gustava Kačorosvská, sr. Severyna Sofia Mychnyk a taktiež sr. Amvrosija Anna Džudžar, ktorá pochádzala z Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov (od r. 1929 – kráľovstvo Juhoslávia). V r. 1935 tiež žili v Prešove iba štyri sestry baziliánky.¹⁵

Takže, sestry baziliánky pôsobili v dvoch gréckokatolíckych eparchiách vtedajšej Československej republiky – Mukačevskej, sídlo ktorej sa nachádzalo v Užhorode, a Prešovskej. Ako je známe, prišli do Československa na pozvanie vedenia Mukačevskej eparchie, avšak treba uznať, že svoju obetavú prácu v krajine začali práve na pôde Prešovskej diecézy.

Archívne dokumenty, ktoré sa prvýkrát publikujú, sme objavili vo fonde č. 21 (Zemský úrad Podkarpatskej Rusi) v spise č. 282 (Korešpondencia s ministerstvom školstva Československa o udelení povolenia pre Rád sestier sv. Bazila Veľkého na založenie kláštorov na Podkarpatskej Rusi) Štátneho archívu Zakarpatskej oblasti. Zahrňajú obdobie od roku 1922 po rok 1935. Ide o informáciu župana Šarišskej župy Ministerstvu zahraničných vecí v Prahe, o odpovede župana Košickej župy a apoštolského administrátora Prešovskej gréckokatolíckej eparchie biskupa Dionýza Nyáradiho správe Ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave, o hlásenie policajného komisariátu v Prešove správe Košickej župy a niektoré iné materiály. V týchto dokumentoch sa uvádza stručný prehľad činnosti Rádu sv. Bazila Veľkého na východnom Slovensku, je tu zdvôvodnené stanovisko úradných osôb ohľadom ubytovania sestier baziliánok v Prešove, spomína sa ich činnosť v tomto meste a uvádza sa personálne zastúpenie mníšok v období 1922 – 1925 a v roku 1935. Hoci prezentované dokumenty Štátneho archívu Zakarpatskej oblasti nedovoľujú zrekonštruovať celý proces usadenia sa sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešovskej gréckokatolíckej eparchii, odhaľujú jednotlivé aspekty ich neľahkej cesty k obetavej práci v tejto diecéze.

¹³ DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 65 – 66; CJOROCH, S. *Pohl'ad na istoriju ta vychovnu dijál'nist' monachyn' vasylijanok*. Druhe vydann'a. Rym, 1964, s. 212; BABOTOVÁ, L. Príchod sestier Rádu sv. Bazila Veľkého do ČSR v medzivojnovom období, s. 174.

¹⁴ DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 94 – 95; f. 28, op. 2, spr. 885, ark. 4.

¹⁵ DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 47, 136, 136 zv.

№ 1

**List župana Šarišskej župy pre Ministerstvo zahraničných vecí
Československej republiky vo veci neodôvodneného pobytu
sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešove**

Číslo 985 Pres/1922.

Prešov, dňa 27. septembra 1922.

Ministerstvu zahraničných vecí
v Prahe

Na horeuvedený prípis úctive sdeľujem, že podľa ména súdiac, z dotyčných reholnic len Maria Eudokia Humenik, Sofia Helena Oleksiuk i Helena Hlibovická sú národnosti rusínskej; za to Maria Matias i Antonia Eugenia Zeutnerová zrejme národnosti poľskej, ktoré len preto prestúpily na gr. kat. vieru vstúpily do kláštora, aby mohli pod týmto pláštikom polonizovať ruský ľud.

Všetky reholnice sú poľské príslušnice, ktoré prišli už asi pred pol rokom z Východnej Haliče do Užhorodu i tam sa až do septembra b. r. sdržovaly. Do Prešova prišli s pasami poľskými a ponevác platnosť čsl. visa už vypršela, preto prosily tun. úrad o predloženie visa, poťažme povolenie na pobyt v Prešove, kde chcú vychovávať dievčence v gr. kat. internáte.

Tunajší úrad ale povolenie na pobyt týmto neudelil, len postúpil ích žiadosti i pasy cieľom rozhodnutia ministerstvu pre Slovensko v Bratislave s tým, že udelenie povolenia neodporúča, nakoľko cudzinky chcú sa zaoberať s výchovou mládeže a mám obavu, že by ju vychovávaly vo smeru pre náš štát nepriaznivem. Rozhodnutie tejto záležitosti ministerstvo v Bratislave doteraz nesdelilo.

Ženský rád sv. Basileja není v súvislosti s gr. kat. mužským rádom sv. Basileja ani nepodlieha pod jurisdikciu r. kat. biskupa mukačevského. Ženský rád sv. Basileja má svoje kláštory len v Haliči a v Bukovine. V krajoch býv. Uhorského kráľovstva doteraz sa vôbec takého kláštory nenachádzaly.

Menované reholnice prišli sem z Haliče, sú poľské príslušnice a tiež pod jurisdikciu r. k. biskupa v Prešove nespádaju.

V Prešove doteraz kláštora ženského rádu sv. Basileja není, tuším, že r. kat. duchovenstvo chce len takýmto spôsobom ten rád a pozdeji kláštor v Prešove založiť.

Minuleho roku založili r. kat. kňazi v Prešove internát v ktorom vychovávajú mládé dievčence väčšinou detí gr. kat. farárov a učitelov a vedením tohoto internátu chceli taraz poveriť reholnice. Toto zamestnanie reholnic v Prešove má ale za účel len zamaskovať ích hlavný cieľ a dáť ím príležitosť účinkovať medzi ľudom.

V tunajšej župe a vobec na Východnom Slovensku gr. kat. ľud chová se ku svojmu duchovenstvu s veľikou nedôverou len toho až na male výnimky je maďaronské a od svojho národa sa odvrátilo. Hneď po prevrate národ započial vyháňat

svojich farárov z obcí a doteraz vede proti nim bezohľadny boj a aby sa ich poz-
baviť prestupuje hromadne do cirkve pravoslavnej.

Grecko-katolícky farári, ktorí neumejú sami nalezť cestu ku svojmu národu
a preto chcjú použiť k tomuto sprostredkovaniu reholnic na dôkaz čoho slúži
následovny fakt:

Ačkoľvek týmto reholniciam vydal tunajší úrad dočasné povolenie sdrzovať
sa len v Prešove až do rozhodnutia žiadosti o povolenie pobytu v ČSR. minis-
terstvom, tieto tieto navštívily bez vedomosti úradu obec Lucinu v okrese Sabi-
novskom, kde práve odbýval sa odpust – pout – a tam pri tejto príležitosti medzi
ľudom svoju prácu konať započaly. Ponevác v Prešove doteraz takého kláštora
nebolo, preto není vedomo, komu tieto sestry podliehajú.

Ženský rád sv.Basileja, ktorý ako hore poznamenávam bol doteraz len vo
V.Haliči a ústredný rád má v Rime.

Poznamenávám, že rád sv. Basileja bol asi pred 25. rokmi reformovaný je-
zuitmi, od tých čias prevzal ich organizácii a patrí jej počítať medzi nejagilnejšie
a následkom toho pre domkratické národy a štáty nejnebezpečnejšie organizácie
rimskej cirkve.

Následkom toho není žiadateľno, aby dovoleno bolo rádom týmto usiedliť sa
a V. Slovensku, kde následkom svojej agitácie môže priviesť rozšírenie bojov o vie-
ru s ktorého ohľadu tun.úrad prajne vybavenie žiadosti apošt. nuncia neodporúča.

Za župana:

L.S.

župný poradce:

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 3 – 4. Kópia, strojopis, slovenčina.

№ 2

**List Ministerstva školstva a národnej osvety Československej republiky pre
správu v Bratislave ohľadom povolenia ubytovať sestry
Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešove**

V Praze, dne 14. prosince 1922.

Č.j. 103960/22-VI.

Referátu ministerstva školství a národní osvěty
(církevnímu oddělení)
v Bratislavě.

Ministerstvo zahraničních věcí sdělilo sem přípisem ze dne 14. listopadu 1922 č. 144650/22/III.-4., že apoštolská nunciatura v Praze žádá, aby řeholnicím rádu sv. Vasilie Velikého a to Marii Matiasové, Marii Eudokii (Magdaleně) Guměňukové, Sofii Heleně (Ireně) Oleksijukové, Antonii Eugonii Zenknerové a Heleně Hlibovické bylo uděleno povolení, aby směly bydlet v Prešově a tam se venovati poslání výchovnému a dobročinnému.

Poněvadž dle připojeného opisu zprávy župana šarišského ze dne 27. září 1922 č. 985 pres. dlužno v usídlení těchto řeholnic spatřovati uvedení nového rádu do Československa, žádá se referát, aby se zřetelem k údajům obsaženým v dotčené zprávě župana šarišského zahájil ve věci příslušné šetření ve smyslu uherských předpisů recipovaných pro Slovensko a podal sem pak příslušnou zprávu s přesným návrhem.

K tamní informaci se připojují opisy zprávy Podkarpatské Rusi na zdejší ministerstvo a výtah z protokolu o zasedání konsistoře mukačevské ze dne 30. listopadu 1921 v téže záležitosti, kteréžto ovšem nemůže býti nikterak směrodatné, poněvadž se jedná o usídlení těchto řeholnic v obvodu diecése prešovské a-li mukačevské.

Za ministra:
Podpis

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 1. Originál, strojopis, čeština.

**List Ministerstva školstva a národnej osvety Československej republiky
pre správu v Bratislave ohľadom upresnenia informácií o ubytovaní sestier
Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešove**

V Praze, dne 20. května 1923.

Referátu ministerstva školství a národní osvěty
(církvní odbor)
v Bratislavě.

Ministerstvo školství a národní osvěty žádá za vyšetření a podání odůvodněné zprávy, vyžaduje-li toho kultová potřeba Slovenska, aby zmíněným řeholnicím bylo povoleno usídlení v Prešově a za jakých podmínek by sa tak mělo státi; dale, referát ve věci si opatřil ještě vyjádření řec.-katol. ordinariátu v Prešově, jenž dosud ve věci slyšen nebyl a nepodal vlastně ani žádosti o povoleni k usídlení těchto řeholnic, a aby zjistil, mají-li tyto řeholnice zabezpečeny řádné prostředky k své výživě, jakož i aby zjistil účel a zřízení tohoto duchovního řádu a posléze aby opatřil jeho stanovy, a takto doplněný spis sem opětně s novým návrhem předložil k dalšímu řízení.

Spolu žádá se referát, aby přihlédl při tom také k té okolnosti, že všechny zmíněné řeholnice jsou dle zprávy župana šarišského ze dne 27. září 1922, č. 985/22-pres., jejíž opis byl připojen k zdej-výnosu ze dne 14. prosince č. 103960/22-VI., vesměs polskými příslušnicemi.

Posléze se podotýká, že zmíněné řeholnice, pokud zde známo, pověřeny jsou již vedením řecko-katolického dívčího internátu v Prešově.

Za ministra:
Podpis

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 11. Originál, strojopis, čeština.

№ 4

**List apoštolského administrátora Prešovskej gréckokatolíckej eparchie
biskupa Dionýza Nyáradiho obvodnému náčelníkovi s odôvodnením
dôležitosti misie Sestier Rádu sv. Bazila Veľkého na Slovensku**

Prešov, 19-ho októbra 1923.

Slávnemu
Okresnému Náčelníku
v Prešove

Na šcirij vopros v dili, „usedlenia Sester riadu sv. Vasilija Velikaho v Prešove“ pod číslom 32375/III/923 predloženny imiju česť to vlastne odpovidati jak to sdilano i na № 8144/1923, i to jak slidujet. Greko-kat. ruská dioceza Prešovska imiet fundáciu internata svjašč. syrot dievušek, a na „Dolnej okružnej ulice p. č. 1 imijet i modern vystavlennoe zdanie pro internat tot. Pro finančný obstoitelstva až v 1921 roku možno bylo otvoriti internat tot, choťa ne vo svojom vlastnom zdani, ibo to zaňato, „štát. priemysel'nov školov“, no v biskupskej rezidencii, kotoraja biskupom zaujata ne byla.

Pervé šahy v vedenii internata seho pokazali sa neudatnymi i proto Vysokoprep. dr. Nikolaj Russnak, vikarij generálny v augusti 1922 roka vedenie internata seho peredal Sestrám Čina sv. Vasilija Vel. kotory prišli tu iz Užhoroda, hdi oni s pozvoľením p. ministra Beneša zaselili sa. V jich rukách výchova divušek ruských grek. kat. nachodit sa v rukách najbezpečnejších tak iz točky národnostnoj, ibo suť ruskýja (kromi toho znajut jazyk francúzky i nimecký), ducha stroho slavianskoho, a iz točky pedagogičeskoj na to najsootvitnijšia ibo na to oni vospitanny i kvalifikovanny na to oni jak monachini i prisiahaju obviazali san a cily svoj život. Pravda, čto pochodat iz Poľska (Galicii) a ich jazyk v ničim to rozlučujetsja ot jazyka ruskaho tut na Slovensku, no oni uže zdešnomu ruskému jazyku obučili sa a usilujut sa, čtoby koli im len budet možno, s priňatím v Čin ruských divušek tu na Slovensku roždenných, čtoby i iz našich bylo use boľše a boľše kvalifikovanných a spoľahlivých Mnišok.

Pered tým na territorii Slovenska i Podkarpatskoj Rusi do teraz ešče nikohda ne bylo mnišok ruských, tak prišli oni, čtoby pro provodi ich osnovalisja iz tutejšich žensky monastiri, čto iz točki narodno-kulturnoj nam neotminno i čím skorše potrebno.

Pričiny tak národo-prosviščenia, jak štátnych i cerkovnych požadujut, čtoby Sestry sv. Vasilija Velikoho jak fachovy i bezpečný robotnici prosviščajučoj kultury tu na Slovensku polučili staleho prebyvania, na čto ja ich najščirijše odporučajú.

Dr. D. Njaradi,
episkop, ap. admin.

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 20 – 21. Originál, rukopis, miestne nárečie s prímiesou slovakizmov (písala osoba rusofilskej orientácie, Dionýz Nyáradi len podpísal).

№ 5

**Oznámenie Prešovského obvodného náčelníka pre župnú správu
v Košiciach ohľadom povolenia na pobyt pre sestry Rádu sv. Bazila Veľkého
v Prešove**

Prešov, dňa 26. okt. 923.

Župný úrad v Košiciach

Oznamujem, že proti povoleniu v Prešove "sester riadu sv Vasilie Velkého"
nemám námietky.

Pripojujem pripis gr. kat. biskupa s dôhodmi tohože súhlasim.

za okr. náčelníka: podpis v. r.

Kapral tšik.

hl. služny.

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 18. Originál, strojopis, slovenčina.

№ 6

**Hlásenie policajného komisariátu v Prešove pre župnú správu v Košiciach
s informáciou o práci sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v detskom domove
gréckokatolíckej eparchie**

Prešov, 12. januára 1924.

Župnému úradu v Košiciach.

K tam. nariadeniu zo dňa 2. januára 1924 čís. 56594/23 dovoľujem si podať následovnú zprávu:

Grecko katolícka ruská diocesa v Prešove založila v roku 1922 internát pre siroty a dievčence z okolitých obcí, ktoré v Prešove navštevujú ruskú preparandu (obecnú školu) a meštiansku školu.

Vedením tohoto internátu poveril gen. biskupsky vicar dr. Nikolaj Rusznyák v auguste 1922 sestry rádu sv. Vasila Veľkého – ktoré do Prešova prišli z Užhorodu, údajne s predbežným povolením p. ministra zahraničia Dra. Benša. Správca grec. kat. biskupstva v rukách týchto sestár vidí výchovu chudobných ruských detí najlepšie zabezpečenú, keďže tieto vyučujú aj v reči nemeckej a francúzskej a venujú sa tomuto úkolu plnou oddanosťou za celý život a hlavne z toho dôvodu, že v oblasti Slovenskej nebolo do uvedenej doby mníšek, takže deti ruské bývaly sverené opatere cudzej, čo sa priečilo národne kultúrnej výchove rusnákkeho ľudu.

Zistil som že internát tento stará sa o 21 dietok, z ktorých je 20 gr. kat. a 2 rim. kat. vyznania. Dietky navštevujú ruskú preparandu a mešt. školu Prešove, mimo toho sú vyučované sestrami menovaného rádu, ktoré nevedia ani po ruský ani po slovenský, ale hovoria čisto po poľsky, čo je samozrejmé, keďže predstavenstvo tohoto rádu sídli v Stanislavove v Poľsku (býv. Galícia), odkiaľ tieto sestry prišli do čl. republiky s riadnými poľskými pasmí.

Sestár tohoto rádu je pri tun. gr. kat. biskupstve celkom 6 a ich cestov. listy nachádzajú sa práve u tam. úradu za účelom predĺženia pobytu.-

Správca policajného komisárstva:

Podpis

**List apoštolského administrátora Prešovskej gréckokatolíckej eparchie
biskupa Dionýza Nyáradiho pre Správu ministerstva školstva a národnej
osvety v Bratislave s informáciou o sestrách Rádu sv. Bazila Veľkého**

Prešov, dňa 21. brezna 1924.

Referátu ministerstva školstva a národnej osvety
v Bratislave.

Na číslo 10138/613/III. zo 14. III. 1924 k číslu 460 zo 19. III. 1924. maju čest
dodati:

1. Ordinariat podal žiadosť na ministerstvo školstva a národnej osvety v zaleži-
tosti uvedenia riadu sester sv. Vasilija Vel. abo lepe skazano: na restavraciu
reholnic toho riadu na uzemie eparchie Prešovskej dňa 1. XI. 1922.
Otvita nedostal ordinarujat, bo starý zakon to pozvoljaje.
2. Tyto reholnicy majú provaditi djivičeský internat v Prešově.
Blahopokojný biskup dr. Valyj osnoval fundaciju pre reholniky sv. Vasilia Vel.
v Prešově. Z tejto fundaciji i z internatu budu zabespečené riadne prostriedky
k vyžive tychto reholnic.
3. Učel tohoto riadu jest ten samý jak i reholnikov sv. Vasilija Vel., kotri na teri-
toriju dnešného Slovenska mali svoj kláštor v Krasnobrodě (po valki rozbytý)
i na Bukovoj Horki. Na teritoriju Podkarpatskej Rusi mají 6 klášterov.
Reholníci sv. Vasilia Vel. na tom teritoriju nachodátsja tak davno, jak tu žije
Maloruskí narod. Voni mají i mužské i žeňski kláštoři. S časom žeňski vymreli.
4. Terašuji sestry rodom su s Haličiny. Pred prevratem buli štatnymi pris-
lušníkami Rakouskými. Jest ich šest.

Že by ta sprava raz už bula ukončena, pekně prosim točno zaznačiti, jestli by
bulo zadosit učineno v tom dopise nu čis. 32375/III. 1923. Co ešče mam zrobyti.

Dr. D. Njaradi,
biskup ap. adm.

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 29 – 30. Originál, rukopis, miestne nárečie s prímiesou slovakizmov.

№ 8

**List Košického župana pre Správu ministerstva školstva a národnej
osvety s informáciou o výskyte sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v Prešove
a o nevhodnosti ich ubytovania na území Slovenska**

Košice, dňa 24. III. 1925.

Referát ministerstva školstva a národnej osvety
v Bratislave.

Ako už bolo dňa 21. januára 1924. ku tamojšiemu výnosu čís. 32375/III.1923 oznámené, nemá grecko-katolícka cirkev na Slovensku žiadneho riadu, z ktorého by mohla dodávať rehoľníkov neb sester do svojích cirkevných inštitúcií.

Roku 1922 bol v Prešove sriadený gréckokatolícký internát pre siroty a hlavne dievčence žiačky ľudovej, mešťaňskej školy a preparandy.

Gr. katol. cirkev povolala z Poľska do tohto internátu sestry rádu sv. Vasília Veľkého.

Z politického ohľadu účinkovanie týchto sestier v tomto ústave nie je žiadateľné, lebo tieto sestry prichádzajú sem s vyspelou orientáciou ukrajinskou a ze daných okolností niet nádeje, že by sa v dohľadnej dobe čl. orientácii prispôbili.

Z tohoto dôvodu som toho názoru, že sa neodporúča žiadosti o povolenie osadeniu v Prešove vyhovieť.

Za župana:
podpis

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 46. Originál, strojopis, slovenčina.

**List Košického župana pre Správu ministerstva školstva a národnej osvety
s informáciou o sestrách Rádu sv. Bazila Veľkého a o ich činnosti v Prešove**

Košice, dňa 24. VI. 1925.

Referát ministerstva školstva a národnej osvety
v Bratislave.

Oznamujem, že v Prešove do dnešného dňa účinkujú nasledujúce reholnice shora označeného riadu.

Žofia Alešuk-ová¹⁶ správkyňa gr. kat. internátu pre ruské dievčatá, nar. 8. VI. 1889 v Broškove, príslušná do Doliny (Poľsko).

Severýna Machníkova, zamestnačkyňa internátu, nar. 1903 v Svojindoj, tamtiež príslušná (Poľsko).

Gustava Antonie Kaczarovská – vedúca kuchyne v internátu, nar. 1870 v Mikolajov v Poľsku a tamtiež príslušná.

Džudzar Anna, 27 ročná v Raludjerica S.H.S. narodená a tamtiež príslušná, ktorá pricestovala z Varšavy dňa 16. t. m. O povolenie k usadeniu sa v Prešove bolo biskupstvom ešte tehož dňa zažiadané u ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska v Bratislave.

V Prešove predbežne nepomýšľa sa na zriadenie riadového domu pre zmienené sestry. Menované prevádzajú dozor a vychovávajú ruské dievčatá, ktoré navštevujú rôzne prešovské školy, avšak bydlia a stravujú sa vo spoločnom gr. kat. dievčenskom internáte.

Dľa sdelenia gr. kat. biskupa uvedený internát potrebuje asi 5 sestár, takže dnešný stav bude treba ešte zvýšiť o jednu.

Za župana:
podpis

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 47. Originál, strojopis, slovenčina.

¹⁶ Správny pravopis priezviska – Oleksiuk-ová

№ 10

**List administrátora Prešovskej gréckokatolíckej eparchie biskupa
Dionýza Nyáradiho pre Správu Ministerstva školstva a národnej osvety
v Bratislave so žiadosťou dovoliť sestram Rádu sv. Bazila Veľkého pobyt
na pôde tejto diecézy**

Prešov, dňa 2/III. 1926.

Referatu Ministerstva školstva a národnej osvety
v Bratislave.

Na číslo 5703/III. od 13. února 1926. imiju čest otviti:

V Prešove v ženskom internati teper nachodatsja dvi Sestry Vasilijanki
z Haličiny, a jedna z Juhoslaviji.

Pre toty sestry hladame Československe obcanstvo.

Ony provadat dočasno naš internat, dok[y] my vychovame sobi naši sestry.

Centrala tych sester jast v Užhorode – Podkarpatska Rus. Tam prošloho roku
osnovany i noviciat pre dorast.

Podpisany ordinarijat prosit, aby tym sestram bylo povoleno byvanie v Prešove
i aby im sja ne robili hnusnosti. Pracuju v zajimu našeho štat.

Ordinarijat diecezy Prešovskej.

Dr. D. Njaradi,
biskup.

№ 11

Informácia náčelníka obvodnej správy v Prešove ohľadom personálneho zastúpenia sestier Rádu sv. Bazila Veľkého v meste

Prešov, dňa 28. novembra 1935.

Oznamujem, že personálny stav ženského rádu Sv. Vasilu Veľkého v Prešove je:
Irena Olexjuková, predstavená kláštora, národnosti ukrajinskej a štátnej príslušnosti poľskej,

Teofania Čajkovská, prefekta kláštora, národnosti ukrajinskej a štátnej príslušnosti poľskej,

Methodia Lavrjuková, rádová sestra kláštora, národnosti rusinskej a štátna príslušníčka československá (Podk. Rus).

Makaria Pohorilaková, rádová sestra kláštora, národnosti rusinskej a štátna príslušníčka československá (Podk. Rus).

Menované spravujú gr. kat. dievčenský internát v Prešove na Francisciho ul.

Podpis v. r.
hl. radca pol. správy
okresný náčelník.

DAZO, f. 21, op. 9, spr. 282, ark. 136 zv. Kópia, strojopis, slovenčina.